

#dbc

TEMANUMMER OM DATA SCIENCE

**Gratis Stanford-kursus blev startskud
til data science i bibliotekerne**

Transparent data science

Data science giver bedre drift

INDHOLD

- 3 Gratis Stanford-kursus blev startskud til data science i bibliotekerne
- 6 De unge vil have anbefalinger
- 7 Demokratisk data science
- 8 Data science i mange sammenhænge
- 9 Data science giver bedre drift
- 10 Nyt site til bibliotekets tweens
- 12 Bits&Bytes

Læs mere på dbc.dk
og følg os på

social.dbc.dk

LEDER

Data science med respekt for den enkelte

De kommercielle formidlere af kultur har for længst taget personalisering og tilbud baseret på adfærdsdata til sig. Brugere har vænnet sig til skræddersyede anbefalinger og søgeresultater. Bibliotekernes kuraterede indhold er for vigtigt til, at vi kan risikere, at det bliver valgt fra, fordi brugeroplevelsen ikke lever op til det serviceniveau, der er blevet standard, og som brugerne forventer.

Data science er en værdiskaber i den digitale formidling. Teknologien kan bruges til at give bedre overblik over bibliotekets materialer. Til at inspirere og stille kvalificerede forslag til brugeren. Og til at sætte fokus på andet end det mest populære.

På DBC er vi ikke i tvivl om, at data science er vejen frem. Men når bibliotekerne tager data science i brug, skal det være med respekt for den enkeltes ret til at vælge til og fra og med fokus på, at det skal være muligt at gennemskue kriterierne bag det udvalg, man bliver præsenteret for. Ingen intellektuel manipulation eller indskrænkning af den personlige frihed eller det personlige udsyn, tak.

Mogens Brabrand Jensen

Administrerende direktør
DBC

Forsidefoto: Poul Bergstrøm Hansen
Forsidemodel: Christian Boesgaard

Design: BGRAPHIC
Tryk: PrinfoHHK.dk
Oplag: 1.800 stk.
ISSN 2445-4796 (trykt udgave)
ISSN 2445-980X (online)

#dbc udkommer 4-6 gange årligt.

Redaktion i dette nummer:
Marianne Hermansen,
Madeleine Saunte og
Camilla Bødker Thomsen

Ansvarshavende redaktør:
Mogens Brabrand Jensen

Ønsker om at modtage
flere eller færre eksemplarer
sendes til: aja@dbc.dk

DBC A/S
Tempovej 7-11
2750 Ballerup
Telefon: 44 86 77 77
dbc@dbc.dk

Gratis Stanford-kursus blev startskud til data science i bibliotekerne

Christian Boesgaard jonglerer med store mængder data om biblioteksmaterialer og brugernes adfærd. Målet er bedre søgning – og anbefalinger, der efterligner den gode bibliotekar.

TEKST: CAMILLA BØDKER THOMSEN · FOTO: POUL BERGSTRØM HANSEN

”Jeg tror, at data science kan hjælpe bibliotekerne med at blive ved med at være relevante og værdifulde for mennesker i den moderne verden.” Sådan siger Christian Boesgaard fra DBC’s it-afdeling.

I efteråret 2011 meldte han sig sammen med en kollega til et introduktionskursus

i kunstig intelligens på det anerkendte amerikanske universitet Stanford.

Det var Stanfords første forsøg med gratis, online undervisning. Christian og kollegaen Søren fulgte sammen med tusindvis af andre over hele verden det samme undervisningsforløb som den klasse, der fysisk gik på universitetet,

og løste de samme opgaver undervejs og den samme eksamensopgave til sidst.

”Jeg troede, kunstig intelligens var noget med robotter og computerspil, og meldte mig egentlig mest, fordi det var gratis. Faktisk blev jeg ret overrasket over, at det var så bredt anvendeligt,”

Tavlen er et vigtigt arbejdsredskab for DBC's data science-team. Tegningerne suppleres af ord som 'vektorer' og 'standard-afvigelse', mens Christian Boesgaard vender en ide med kollegaen Søren Møllerup. De to fulgte begge det gratis onlinekursus i kunstig intelligens, der satte arbejdet med data science i gang på DBC.

siger Christian, der straks valgte at fortsætte på det efterfølgende mere specialiserede kursus i machine learning, som er en gren af data science.

På kurserne oplevede han, at data science virkede og kunne bruges i mange forskellige sammenhænge. Grebet af en stemning af, at det her var fremtiden, gik han i gang med at overbevise DBC om at tage fat på området.

Kollegerne i it-afdelingen syntes, det lød spændende.

"Store virksomheder som Google, Facebook og LinkedIn var allerede godt i gang. Det lå i tiden, og man begyndte at tale om big data," fortæller han.

En prototype bliver til

Der var hurtigt opbakning fra chefen. Der blev holdt afdelingsdag med besøg af eksperter fra DTU og Københavns Universitet, og Christian gik i gang med at prøve sin nyhervundne viden af på noget, han mente kunne være relevant for DBC:

Det tager tid at registrere materialer og forsyne dem med emneord og andre metadata. Hvis man nu kunne lære

computeren selv at udlede metadata på baggrund af en tekst, kunne man hjælpe de medarbejdere, der registrerer. Som råmateriale brugte han allerede katalogiserede fagartikler i fuldtækt.

"Jeg vidste SLET ikke, hvad jeg kastede mig ud i. Der viste sig jo at være mange tusinde forskellige emneord, og de fleste af dem bruges ikke ret tit, så de ting, der stod i lærebøgerne, kunne jeg ikke umiddelbart bruge."

Selv om det var en meget større opgave, end han havde forestillet sig, kom der en prototype ud af det.

Mens Christian fortsatte med at uddanne sig inden for data science – i alt er det blevet til 12 kurser – blev prototypen vel modtaget i den afdeling, der registrerer til nationalbibliografien og biblioteks-katalogiseringen, og der kom et godt, tværfagligt samarbejde i stand mellem DBC's bibliotekarer og dataloger. For eksempel foreslog bibliotekarerne at udvide systemet til at kunne vise, hvilke emneord, der typisk bliver registreret sammen, og også koble det til DK5-klassemærkerne.

"Den del var enkel at lave med simpel statistisk analyse, og samtidig gav den stor værdi i forbindelse med registre-

ringen, fordi den også kan bruges, hvor der ikke findes fuldtækt," siger Christian.

Med en måneds projekttimer samt på DBC's kvartalsvise innovationsdage og i fritiden tog projektet efterhånden form, og efter en testperiode er det i 2015 kommet i drift som en integreret del af det system, som DBC's medarbejdere registrerer i.

Et team af pionerer

På det tidspunkt havde DBC's ledelse for længst fået øjnene op for perspektiverne: Data science kunne gøre søgning og andre services på bibliotekernes hjemmesider bedre og mere målrettede og bringe bibliotekerne up to date med kommercielle kulturformidlere som Amazon og Netflix. Efter flere mindre pilotprojekter gik DBC som en del af aftalen med DDB om udvikling af bibliotekernes infrastruktur i 2015 i gang med et mere systematisk arbejde med data science.

I foråret 2015 blev der dannet et egentligt data science-team med fire medarbejdere – heriblandt Christian og kollegaen Søren, der også deltog på det første Stanford-kursus. Teamet har lavet systemer, der opsamler og behandler

forskellige former for data, og prototyper på systemer, der herudfra kan give anbefalinger til biblioteksbrugeren. (Se faktaboksen nederst på siden).

Desuden har de i samarbejde med bibliotekarkollegerne eksperimenteret med, hvordan man kan give brugerne nye eksplorative måder at navigere rundt i DK5-hierarkiet og emneord, uden at de kender til de underliggende metadata.

Arbejdet har været præget af pionerånd, hvor teamet har skullet stå for hele processen fra ide over analyse til kodeskrivning og få resultatet ind på maskiner og op at køre.

”Vi er jo lidt selvlærte, og undervejs er vi stødt på nogle helt klassiske data science-udfordringer, som vi skulle finde løsninger på,” fortæller Christian.

Det enkle og det svære

Et typisk problem, når man laver anbefalersystemer, er ”koldstartsproblemet”. Her viste det sig at være en fordel for teamet at bruge eksisterende metadata om emneord, forfattere osv.

”Hvis der kommer en ny bog i morgen, kan den jo ikke anbefales, hvis man alene tager udgangspunkt i brugeradfærd, for der er ingen, der har lånt

den endnu. Derfor har vi defineret, hvor meget brugeradfærd skal vægte i anbefalersystemet i forhold til metadata, så systemet også kan gennemskue ligheder ud fra f.eks. emneord,” siger Christian og tilføjer, at det i praksis ikke er helt så simpelt, som det lyder, fordi der er så mange emneord, og fordi de ikke er koblet – det vil sige, at der skal en analyse til for at finde ud af, at der er en sammenhæng mellem for eksempel ’hunde’ og ’gravhunde’.

”Ellers er selve matematikken i det, vi laver, egentlig ret simpel,” siger Christian. ”Udfordringen er især, at vi har millioner af materialer og udlån og skal levere svar hurtigt. Og så, hvordan man finder ud af, om det man har lavet, fungerer godt.”

Det er simpelt at vurdere, om et system er godt til at skelne mellem æbler eller appelsiner på billeder, for enten er resultatet korrekt, eller også er det forkert. Vanskeligere er det med et system, der kommer med forslag til bøger, der kunne være interessante for en bruger, forklarer han og kommer med et eksempel:

”Første gang, jeg lavede et forsøg med anbefalinger, kiggede jeg på det og kunne se, at der var mange af titlerne, jeg ikke kendte, og så tænkte jeg, at det var et dårligt system. Men på den anden

side ville der jo heller ikke være meget sjov ved kun at få anbefalet noget, jeg kendte i forvejen.”

Christian ser computergenererede anbefalinger som en måde at tilbyde biblioteksbrugere på nettet mere end blot en søgbar samling af bøger – mere som noget, der minder om, hvad en god bibliotekar kan gøre.

”Jeg voksede op i Urban Planen på Amager, og på trods af det dårlige ry var der mange gode ting, for eksempel et rigtig godt bibliotek, hvor jeg brugte mange timer. Det startede med tegneserier, men de venlige bibliotekarer havde mange forslag til andre gode bøger,” husker han.

”Den gode bibliotekar giver dig et bredere perspektiv og gør dig klogere. Mit mål er, at vi ved hjælp af data science kan lave systemer, der kan give så mange brugere som muligt det samme.”

Anbefalersystemer

Noget af det, DBC's data science-team har arbejdet med i 2015 er prototypen på forskellige 'anbefalere', som kan give forslag til brugere. Det kan være i forbindelse med en søgning eller personlige anbefalinger – eksempelvis:

Mest populære Præsenterer materiale på baggrund af brugeradfærd – hvor meget materialet er udlånt.

Noget der ligner Præsenterer materiale, der ligner en bestemt titel. Det kan både være afledt af brugeradfærd og af lighed i metadata (for eksempel samme forfatter eller samme emner).

Bedste forslag til mig Præsenterer materiale på baggrund af en kombination af 'Noget der ligner' og brugerens profil - f.eks. ti bøger, som brugeren har angivet at synes godt om eller har lånt.

Bibliotekaren anbefaler Virker på samme måde som 'Bedste forslag til mig', men materiale, som biblioteket angiver, har høj kvalitet, bliver opprioriteret.

Det er ikke nødvendigvis disse konkrete prototyper, der vil være relevante i praksis, og de vil under alle omstændigheder skulle forbedres med input fra biblioteker og brugere.

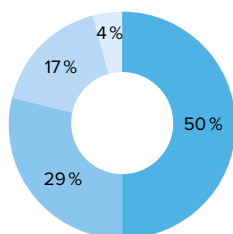
De unge vil have anbefalinger

Undersøgelse blandt bibliotek.dk's brugere viser stor interesse for forslag til materiale ud fra interesser og tidligere lån og mindre for at få at vide, hvad der er populært.

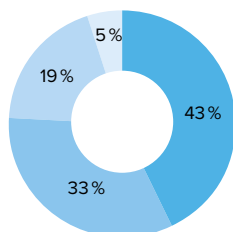
TEKST: MARIANNE DYBKJÆR, PRODUKTKONSULENT OG KUNDEANSVARLIG FOR BIBLIOTEK.DK

ANBEFALINGER

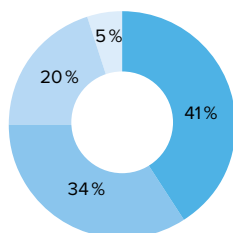
... ud fra interesser

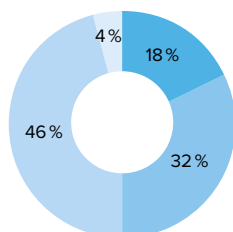
... ud fra tidligere lån

... ud fra netop afleveret

... ud fra popularitet

■ Ja tak ■ Måske ■ Nej tak ■ Ved ikke

Unge ønsker sig et bibliotek.dk, der ligesom Netflix kommer med forslag på baggrund af, hvad de netop har afleveret, og hvor man kan få anbefalet materiale og selv komme med anbefalinger. Ældre biblioteksbrugere er mere skeptiske. Det er det billede, der tegner sig i den årlige brugerundersøgelse af bibliotek.dk i oktober-november 2015. Her svarede 904 på hele undersøgelsen, et lidt større tal på dele af den. Selv om det således kun er en lille del af bibliotek.dk's brugere, der har svaret, giver det et interessant fingerpeg om holdningen til brug af data science i en bibliotekssammenhæng.

Mest populært er ikke så populært

Vi spurgte blandt andet, om brugere kunne tænke sig personligt tilpassede søgeresultater og anbefalinger baseret på brugeradfærd. Resultatet viser størst interesse for anbefalinger ud fra interes-

ser, tidligere lån og netop afleverede materialer, mens f.eks. interessen for at få anbefalinger ud fra, hvad der er mest populært lige nu, er væsentlig mindre.

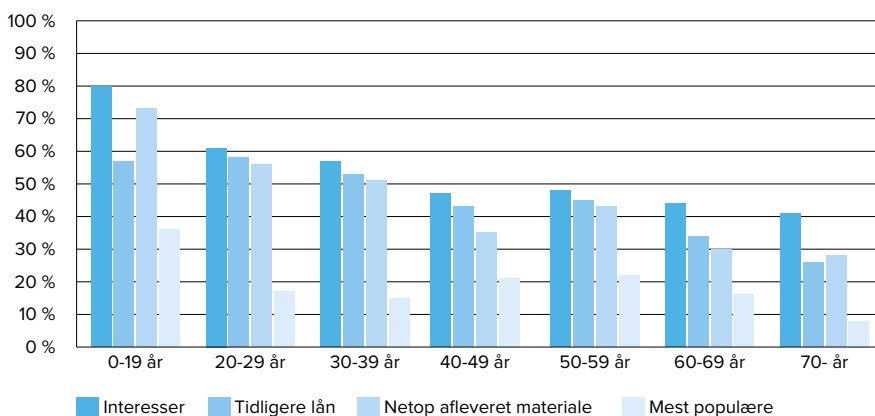
Skepsis stiger med alderen

Trods interessen var der også kritiske kommentarer såsom: "Jeg er vildt modstander af, at nogen 'tror' de ved, hvad jeg vil." og "I skal ikke begynde at samle oplysninger om mine interesser osv. Den slags overvågning er der rigeligt af på nettet."

Billedet er, at skepsis over for denne type anbefalinger er større, jo ældre respondenter er.

En længere version af denne artikel har været bragt på Bibliotekarforbundets site Del din viden i marts 2016. Se mere på bf.dk/FagmagasinetPerspektiv/DelDinViden

SÅDAN HAR ALDERSGRUPPERNE SVARET JA TAK TIL ANBEFALINGER UD FRA INTERESSER, TIDLIGERE LÅN, NETOP AFLEVEREDE MATERIALER OG MEST POPULÆRE MATERIALER

Demokratisk data science

Biblioteksbrugeren skal kunne vælge anbefalinger til og fra, mener chefstrateg Bo Weymann.

TEKST: CAMILLA BØDKER THOMSEN · FOTO: LONE RASMUSSEN

Når man på nettet får reklamer for hoteller i Paris eller cykeludstyr, kan man tit regne ud, at det er fordi, man for nylig har købt en rejse eller søgt efter punktérfri dæk. Det med, at "nogen" ved noget om én, plejer at have at gøre med store virksomheder, der vil bruge den viden til at tjene penge. Hvad skal bibliotekerne på den bane?

"Som forbruger er man efterhånden vant til at få serveret skræddersyede forslag. For at biblioteksoplevelsen skal blive ved med at være relevant for brugerne, skal vi blive bedre til at bruge de samme teknikker, men til et andet formål end det kommercielle, nemlig oplysning og inspiration. Det er bare vigtigt, at vi er skarpe på at kombinere det med brugerens ret til privatliv og fortrolighed."

Hvordan gør man det?

"Det kan man gøre ved at lægge vægten på mønstre og ikke på den enkelte person. Data skal være anonyme. Kun når brugeren beder om det, skal viden om personens profil og adfærd inddrages. Rankering af

resultater eller anbefalinger af indhold kan – selv ud fra mønstre – tilpasses brugerens præferencer. Brugen af data science i bibliotekerne har jo et demokratisk sigte, ikke et kommercielt, så det skal være transparent."

Hvad mener du med transparent?

"Brugeren skal have at vide, hvorfor bibliotekets digitale grænseflade præsenterer anbefalinger og anden "reklame" for bibliotekets services og indhold, og skal kunne vælge anbefalinger og anden form for inspiration fra."

Er personfølsomme data så sikre?

"Hverken navn eller cpr-nummer findes i de data, vi bruger, når vi f.eks. laver anbefalersystemer. Der er ingen, der kan tjekke, om du læser Fjodor Dostojevskij eller Fifty Shades of Grey. Og når vi for eksempel laver anbefalinger, ser vi bort fra materialer, der er udlånt få gange. Det er med til at sikre, at man ikke kan analysere sig frem til, hvem der har lånt hvad."

Bo Weymann kan opleves i DBC's stand og ved workshoppen 'Bibliotekerne – den demokratiske søgefunktion' på DB's bibliotekspolitiske topmøde.

Vi ses til bibliotekspolitisk topmøde den 14.-15. april

Bedre overblik med data science

Anbefalinger, filtrerede søgninger og forbedret rankering i svarsæt ved hjælp af data science er med til at give brugerne bedre overblik over bibliotekets materialer.

På Danmarks Biblioteksforenings bibliotekspolitiske topmøde, som i år finder sted i Horsens den 14.-15. april, har vi fokus på data science.

Både udstilling og workshop

Det gælder både på vores stand, hvor vi viser data science-baserede anbefalinger, og på en af fredagens workshops: 'Bibliotekerne – den demokratiske søgefunktion', hvor chefstrateg Bo Weymann og datalog Christian Boesgaard bl.a. taler om, hvordan data science kan anvendes transparent og gennemskueligt i bibliotekssammenhæng.

Data science i mange sammenhænge

Nogle gange kan problemer ikke løses ad traditionel vej, fordi kompleksiteten og variationsmulighederne har et omfang, der gør det umuligt at overskue. Her er et par eksempler på, hvordan data science kan hjælpe.

TEKST: MARIANNE HERMANSEN · FOTO: ISTOCK

Hurtigere viden om sygdomme med data science

Når en influenzaepidemi er under opsejling, stiger forekomsten af søgeord som 'influenza', 'flue', 'Grippe', 'gribe', 'chripka' og '인플루엔자' markant. Det samme gælder omtaler på de sociale medier, hvor mennesker over hele verden deler informationer om influenza med hinanden.

I en traditionel dataindsamling indrapporteres alle tilfælde af smitsomme sygdomme. I Danmark til embedslægeinstitutionen og Statens Serum Institut, som, med den forsinkelse, der ligger i indberetningen af data, fastslår, når en influenzaepidemi er på vej.

Når dataanalytikere lægger øret til vandrørene på Google og de sociale medier, kan den samme viden udtrækkes i løbet af få timer.

Dette er et klassisk eksempel på anvendt data science. Et af problemerne med at anvende data science i denne sammenhæng har dog vist sig at være vanskelighederne ved at identificere søgninger på influenza, fordi mange af symptomerne ikke kun gælder influenza, men også for andre infektionssygdomme.

Kilde: Nicholas Christakis: How social Networks Predict Epidemics, oktober 2013.

Tidlig diagnosticering af brystkræft med data science

Forskere fra Københavns Universitet har udviklet en data science-baseret model, der ser ud til at kunne forudsige brystkræft, 2-5 år før sygdommen bryder ud.

Ved hjælp af statistik matematisk modellering har forskerne analyseret store mængder data fra blodprøver taget på kvinder, der efterfølgende har fået – eller ikke fået – konstateret brystkræft. Resultatet er, at et særligt mønster af stoffer i blodet er kendetegnende for kvinder, der senere udvikler kræft.

Kilde: Metabolomics, oktober 2015. Volume 11, Issue 5.

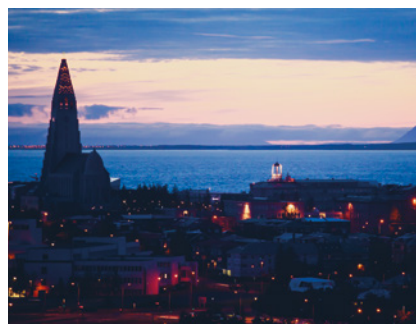
Bacon er godt – dog ikke i desserter

Når vi i fremtiden studerer restaurantens menukort, er det muligt, at sammen-

sætningen af ingredienser ikke alene er et udslag af kokkens kreativitet, men også af viden baseret på data science.

Ved at bearbejde store datamængder om hvilke ingredienser, der typisk er til stede i bestemte opskrifter, kombineret med de molekyler og kemiske forbindelser, der findes i hver enkelt ingrediens, og vores foretrukne smagsoplevelser, kan fødevarerindustrien via data science generere nye ideer baseret på traditionelle opskrifter og blandt dem udvælge de bedste ud fra nyhedsværdi og kvalitet.

Kilde: Wired.com, oktober 2013: "Math proves bacon is a miracle food".

Lys over Oslo

Et andet eksempel på data science er LONWORKS i Oslo – et intelligent vejbelysningssystem, der har skåret prisen ned med 60 %. Systemet kan også selv detektere, når en lampe ikke virker, så den hurtigere kan udskiftes – til gavn for trafikikkerheden.

Kilde: LEDS MAGAZINE, september 2014: "City of Oslo slashes energy use with LONWORKS network for street lighting".

Data science giver bedre drift

Viden fra store mængder logdata gør det lettere og hurtigere at lokalisere fejl.

TEKST: CAMILLA BØDKER THOMSEN

Data science, i betydningen ”at hente viden ud af store mængder af data”, kan bruges til meget andet end at udvikle systemer, der kan lave målrettede anbefalinger til biblioteksbrugeren. Det kan også skabe overblik over, hvad der sker inde i maven på it-systemer.

På DBC har vi et værktøj, der samler logdata fra de enkelte dele af et komplekst system, og bearbejder dem, så man kan søge i dem på tværs. Det giver mulighed for at forbedre arbejdsprocesser og løse problemer hurtigere.

Et eksempel. En medarbejder på et bibliotek, som benytter det fælles bibliotekssystem, FBS, tilføjer en note til en post eller opretter en ny post, og den skal nu ind i den fælles katalog i databrønden. Det kommer den via en forholdsvis kompleks proces.

Hvis noget ikke går som forventet undervejs i processen, hvordan finder man så ud af, hvor det er gået galt?

Det korte svar er, at man bruger logdata. Hver gang en del af systemet modtager en post, bearbejder den eller sender den videre, bliver det skrevet i en logfil. I loggen kan man dermed se, hvor posten evt. er fejlet.

Der logges store mængder informationer for hver posts vej gennem systemet, så det er omstændeligt at kigge logfiler igennem for at finde en eventuel fejlrapport. Og da logs oven i købet ser meget forskellige ud afhængigt af, hvilken del af systemet, de kommer fra, kræver det typisk it-medarbejdere med indgående kendskab til de enkelte dele af systemet at foretage ’efterforskningen’.

Samler logfiler ét sted

Derfor er DBC begyndt at benytte et open source-værktøj, der samler alle de mange forskellige typer logfiler ét sted, bearbejder dem og ensretter dem, så man kan søge i dem via en grænseflade, som andre end den meget speciali-

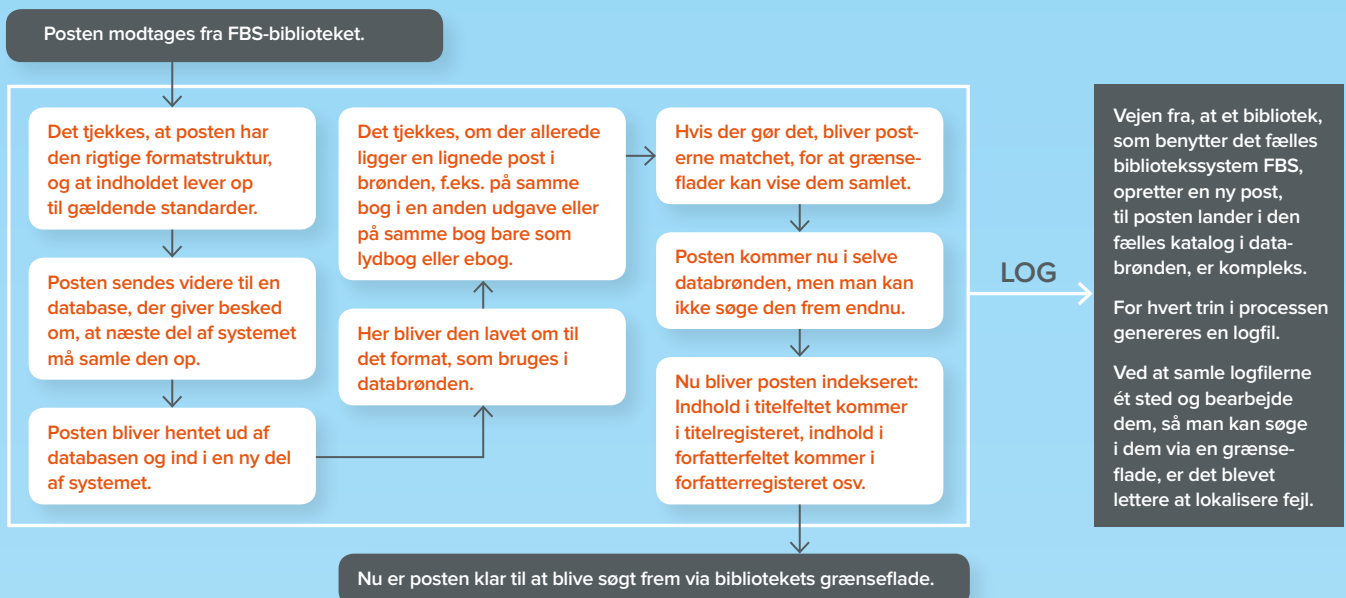
serede it-medarbejder kan betjene – gerne de medarbejdere, der har kontakten med bibliotekerne.

Hvis en post fejler på sin vej fra bibliotek til databrønd, er det dermed blevet lettere og hurtigere at lokalisere fejlen og hjælpe posten sikkert igennem til sit endelige mål.

Udover at afdække en enkelt fejl og finde årsagen til, at et flow eller en post ikke er kommet hele vejen igennem, kan alle disse data også bruges til mere avanceret data science. Der kan afdækkes fejlmønstre, som er skjult for selv et trænet øje. Det kan skabe ny viden, der kan bruges til at forbedre både modtagesystemet hos DBC og bibliotekernes håndtering af metadata.

DBC har indtil videre kun taget loghåndteringsværktøjet i brug i meget lille skala, og det håndterer derfor pt. ’kun’ godt en milliard loglinjer om måneden.

LOG FRA KOMPLEKSE IT-SYSTEMER

Biblo er bibliotekernes nye site for de 8-12-årige og afløser det næsten seks år gamle Palles Gavebod.

Nyt site til bibliotekets tweens

Børn lytter mest til hinanden, så på Biblo.dk, der afløser Palles Gavebod som børnenes bibliotekssite, er 'community' i centrum.

TEKST: MADELEINE SAUNTE · FOTO: POUL BERGSTRØM HANSEN, MADELEINE SAUNTE OG INGE MÜLLER

Den 11. april har bibliotekernes 8-12-årige fået et nyt site. På Biblo kan børn oprette grupper om alt mellem himmel og jord, og hele sitet er bygget op om interessefællesskaber og interaktion mellem børnene.

Biblo afløser det næsten seks år gamle Palles Gavebod og bygger på erfaringer derfra. Det, der fungerede godt, er taget med over, mens andet er udeladt eller lavet helt om. Bag Biblo.dk står et konsortium af biblioteker, med Roskilde Bibliotekerne som projektledere.

Anne Mette Erbs fra Biblioteket Frederiksberg og Jørgen Ledet fra Randers Bibliotek er to børnebibliotekarer, som fra Palles Gavebod har stor erfaring med at arbejde med et site til børn. De ser frem til de nye muligheder, som kommer i Biblo.

Socialt og mobilt

"Der kommer meget mere fokus på det vigtige, nemlig samtaler mellem børnene. Grupperne kommer på forsiden, og det er jo i dem, børnene kan finde sammen med ligesindede og dele deres interesser," siger Anne Mette Erbs.

Det nye site er lettere at bruge fra telefonen, hvilket Jørgen Ledet er glad for. "Det bliver nemmere for børnene at lægge anmeldelser på og give feedback fra mobilen. I dagligdagen er det mere og mere sådan, at vi bruger mobil og ipads, og indimellem også pc'er. Det gælder både voksne og børn, og den udvikling bliver vi nødt til at følge," siger han.

Begge fremhæver, at det er vigtigt med et bibliotekssite til børnene:

"For børnene som kommer på biblioteket, er det en selvfølge, at der er et digitalt univers også," siger Anne Mette. "Der skal være et sikkert sted, hvor de voksne sørger for, at der er trygt at være, men hvor det er børnene, der producerer indholdet og taler sammen."

"På biblioteket læser man bøger, fordi det er sjovt. Og læseoplevelser er noget, man kan dele med andre; det er socialt. Det digitale fællesskab gør det muligt for børnene at dele deres læseglæde med hinanden og ikke med læreren, som det ellers plejer at være," siger Jørgen Ledet.

Lokale arrangementer, nationalt community

Netop det at fremme læseglæde er centralt for Jørgen Ledet. Han står for Anmelderklubben, som er fysisk forankret på Randers Bibliotek og hverver sine medlemmer fra områdets 5. og 6. klasser. Anmelderklubbens børn poster deres anmeldelser på sitet, hvilket betyder, at det er synligt og åbent for børn i hele Danmark, og at alle kan læse, kommentere og selv skrive anmeldelser. Jørgens fokus er klart: "Det handler om at få sat skub i, at det er sjovt at læse!"

Han mener, at nøglen til succes ligger i koblingen af lokale aktiviteter på det fysiske bibliotek, og et digitalt fælleskab på tværs, der udvider rammerne for udvekslingen i forhold til det fysiske 'her og nu'.

Anmelderklubbens børn deltager i arrangementer på biblioteket. Jørgen gør meget ud af, at børnene får mulighed for at møde forfatterne til nogle af de bøger, de har læst.

I år deltog f.eks. 150 børn, da børne- og ungdomsforfatter Lars. G. Jensen, kendt for blandt andet Ulvebrigaden, fortalte om sit forfatterskab. Børnene havde læst og anmeldt hans bøger og forberedt spørgsmål. "Arrangementet kunne sagtens have varet en time mere! Børnene var meget spørgelystne," fortæller Jørgen.

Jørgen oplever gang på gang, at interessen for bøger bliver større blandt disse børn, og tallene understøtter den gode historie: To et halvt år efter oprettelsen af anmeldergruppen på sitet er der 5.484 indlæg og 983, der følger gruppen.

Børn lytter mest til hinanden

Børnepanelet er et lille hold 'ekspert-børn' eller 'læsehestebørn', som bliver brugt som repræsentanter for Biblo både indadtil og udadtil. På sitet anmelder de for eksempel nye bøger, og Anne Mette, som er tovholder på panelet, sender dem anmeldereksemplarer, tager imod deres anmeldelser og giver feedback på dem, inden de lægges op. Børnepanelets børn interviewede en forfatter på scenen på Bogforum sidste år, og i år deltager

de i juryen til Forskningens Døgn kampagne til skolebørn, 'Hvem styrer din hjerne'.

"Børn lytter i virkeligheden mere til hinanden end til os. De lytter også til de voksne, men hvis der er andre børn, der siger, at 'den her bog er altså alt for fed', så kan jeg godt have stået og forsøgt at sælge den for en måned siden – kommer anbefalingen fra en jævnaldrende, så vil de gerne læse den. Derfor giver Biblo rigtig god mening, for det er børnenes mulighed for at give noget videre til hinanden," siger Anne Mette.

God udfordring

Anne Mette Erbs og Jørgen Ledet glæder sig til at tage Biblo i brug. Samtidig understreger begge, at det kræver en indsats fra bibliotekarerne for at det slår igennem.

"Jeg tror virkelig, det kan blive en succes, fordi Biblo kan understøtte aktiviteterne lokalt," siger Anne Mette Erbs. "Men det kræver lokal arbejdskraft og velvilje. Ledelserne skal være med på, at der skal lægges timer i det, og man skal kunne se fordelene for det enkelte bibliotek. Det tror jeg, der er god grobund for nu, for rundt omkring på bibliotekerne arbejder vi på at blive mere relationelle i vores tilgang til børnene."

Jørgen er ikke bekymret for overgangen fra det gamle til det nye. "Vi har børn, der sidder klar til at lave trafik derinde," siger han. Og afslutter med en opfordring til landets børnebibliotekarer:

"Det tager nogle år at bygge et community op. Man skal have tålmodighed, og det skal være noget, man er villig til at arbejde med. Men det er en god udfordring for landets børnebibliotekarer og rigtig sjovt. Mange børn lystlæser ikke af sig selv, og ingen går bare lige ind på Biblo og skriver, for der er alle mulige andre sites, de også kan gå ind på. Men når der først er aktivitet derinde, har det en afsmittende effekt, og flere og flere kommer til."

"For børnene, som kommer på biblioteket, er det en selvfølgelighed, at der er et digitalt univers også," siger Anne Mette Erbs fra Biblioteket Frederiksberg.

"Det digitale fællesskab gør det muligt for børnene at dele deres læseglæde med hinanden," siger Jørgen Ledet fra Randers Bibliotek.

BIBLO

Navnet 'Biblo' er resultatet af et samarbejde mellem tekstforfatter Bjarne P. Tveskov og test af forskellige navne blandt børn i målgruppen.

Lancering i etaper: Communitydelen åbnede i forbindelse med Forskningens Døgn 11. april 2016. Muligheden for at søge og bestille materialer bliver tilføjet i forbindelse med opstart af 'Sommerbogen' i juni.

DBC står for den tekniske udvikling og drift af Biblo og er med i konsortiet bag. Roskilde Bibliotekerne er projektleder. Biblo er finansieret af DDB-puljemidler.

Bits&Bytes

Mød DBC på DB's Bibliotekspolitiske Topmøde 2016.

Vi er på stand 19-23.

Der ligger data om cirka

63.000.000

udlån til grund for de anbefaler-systemer, som DBC i 2015 har udviklet prototyper på. De anonymiserede data indeholder oplysninger om lånerens køn og fødselsår samt dato for lånet.

3.159.429

Så mange kald var der på en tilfældig dag i marts 2016 på webservicen Open Search.

96.478.871

Så mange kald var der i februar 2016 på webservicen Open Search.

Med Open Search kan brugeren søge i alle de kilder, som biblioteket stiller til rådighed. Søgeresultat inkl. facetter returneres fra databrønden.

Hvad mener du om bladet?

I næste nummer af #dbc vil vi spørge dig om, hvad du synes. Er indholdet relevant, kedeligt, for langt, for kort, burde det handle om noget helt andet, og hvad vil du gerne høre mere om?

DBC-NYHED 29.03.2016

Årsberetning og CSR-rapport 2015

Migreringen af Danbib-komplekset til serviceorienteret arkitektur fortsætter. Udviklingen har i 2015 haft stort fokus på de nationale services, som i første omgang det fælles bibliotekssystem FBS har taget i brug.

DBC's bibliografiske arbejde afspejler digitaliseringen og et stigende fokus på at danne relationer mellem data-elementer.

Det har været et godt år for indholdstjenesterne Faktalink, Forfatterweb og Filmstriben.

Vi har arbejdet på at skabe interesse for biblioteksområdet blandt nyuddannede og it-professionelle.

Økonomisk har udviklingen været positiv, og vi har tilpasset omkostningerne for at imødegå en forventet lavere omsætning, bl.a. som følge af det fælles bibliotekssystem.

Det er nogle af de ting, du kan læse om i DBC's årsberetning 2015. Vi har samtidig udsendt DBC's sociale regnskab 2015 (CSR-rapport).

